

คุณป๋วยที่ข้าพเจ้ารู้จัก

“คุณป๋วยเป็นผู้บังคับบัญชาที่เปี่ยมไปด้วยพรหมวิหาร 4”

ผมกลับจากการศึกษา ที่นครเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลียในต้นปี พ.ศ. 2496 มีความตั้งใจจะไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกลับมาได้ 2-3 อาทิตย์ คนที่บ้านบอกว่า คุณป๋วยโทรศัพท์ขอให้ไปพบที่กระทรวงการคลัง ก่อนไปพบ ผมมีความรู้สึกว่าคุณ ๆ นี้ชื่อแปลก ได้ยินคนพูดถึงบ่อย ๆ ทำไม่ชื่อถึงไม่เอาไหน จะเป็นชื่อไทยก็ไม่ใช่ ชื่อจีนก็ไม่เชิง แต่เมื่อได้พบครั้งแรก ก็มีความรู้สึกประทับใจในคำพูดและอัธยาศัย ตลอดจนบุคลิกลักษณะ คุณป๋วยชวนผมเข้าทำงานที่กระทรวงการคลัง โดยให้สัญญาว่าจะพยายามหาทุนให้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐฯ ผมก็ได้สนใจนัก จึงตอบแบ่งรับแบ่งสู้ว่า ขอคิดและปรึกษาหารือกันก่อน แล้วก็เฉยไป เพราะใจของผมคิดแต่จะไปศึกษาต่อโดยเร็ว และได้ติดต่อมหาวิทยาลัยไว้บ้างแล้ว จึงไม่กระตือรือร้น อีกประการหนึ่ง คงจะเห็นว่างานการสมัยนั้นห่างาย หรือว่ายังพอใจอาศัยพ่อแม่อยู่ก็ไม่ทราบ 2-3 อาทิตย์ต่อมา คุณป๋วยได้โทรศัพท์มาที่บ้านและพูดกับผมเองว่า คิดว่าจะเป็นประโยชน์กับผมมากกว่า ถ้าจะเข้าทำงานหาประสบการณ์และได้อายุราชการอีกด้วยก่อนไปศึกษาต่อ วิธีการพูดของคุณป๋วยนั้นเต็มไปด้วยเหตุด้วยผล และเป็นທີ່ประจักษ์ต่อมว่าบุคคลผู้นี้มีวิจาและการกระทำที่จริงจังและจริงใจ และมีความปรารถนาดีกับทุกคนเมื่อผมจำนนต่อเหตุผล จึงเริ่มเป็นข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังเมื่อต้นเดือน มีนาคม 2496

ในขณะนั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี คุณพระบริภัณฑ์ยุทธกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คุณหลวงเสถียรโชติสาธเป็นปลัดกระทรวงการคลัง คุณป๋วยมีตำแหน่งเป็นผู้

เชี่ยวชาญการคลัง ซึ่งต้องทำงานเกี่ยวกับด้านนโยบาย การงบประมาณ การต่างประเทศ และให้คำปรึกษา แก่รัฐมนตรีและปลัดกระทรวง พวกเราทำหน้าที่เป็น Staff ให้กับปลัดกระทรวงและรัฐมนตรี ที่ว่าพวกเราหมายถึง นักเรียนต่างประเทศรุ่นหลังสงคราม ประกอบด้วยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าสุยามาภินันท์ ซึ่งมาเริ่มงานก่อนผมประมาณ 6 เดือน คุณชายชัย ลีถาวร เริ่มงานก่อนผมประมาณ 1 สัปดาห์ รวมเป็น 3 คน การจัดองค์กรแบ่งเป็น 2 กอง คือกองสถิติทำหน้าที่เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานอื่นจัดทำขึ้น และกองของพวกเรา คือกองเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในปัจจุบัน มีหม่อมหลวงสาย สนิทวงศ์ เป็นหัวหน้ากอง นอกเหนือจากหน้าที่ในกระทรวงการคลังแล้วคุณป่วยยังทำงานพิเศษ ช่วยทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและมีตำแหน่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ หลายแห่ง

เนื่องจากคุณป่วยต้องทำงานหลายแห่ง โอกาสที่พวกเราจะได้พบระหว่างเวลาที่ทำงานร่วมกัน จึงมีไม่มากนัก แต่หนังสือต่าง ๆ ที่ทางกองเสนอไปทุกฉบับจะผ่านไปถึงปลัดกระทรวง หรือรัฐมนตรีอย่างรวดเร็ว หรือไม่ก็ถูกแก้ไขให้ถูกต้องและรัดกุมดียิ่งขึ้น แล้วส่งกลับลงมาโดยเร็วเช่นกัน จะไม่มีเรื่องงานค้างอยู่บนโต๊ะของคุณป่วยเลย หนังสือทุกฉบับที่ผ่านการแก้ไขแล้วไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรืออังกฤษ จะเป็นหนังสือที่มีข้อความละเอียดรัดกุม ครอบคลุมเนื้อหาทุกแห่งทุกมุม

ผมมีโอกาสทำงานภายใต้บังคับบัญชาของคุณป่วยอยู่พิเศษ ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2498 ผมก็ได้รับทุนจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อไปฝึกงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา 1 ปีเต็ม หลังจากนั้น ก็ได้อยู่เรียนจนจบปริญญาโทตามที่ได้ตั้งใจไว้ เมื่อผมกลับมา พอดีคุณป่วยเดินทางไปรับตำแหน่งที่ปรึกษาเศรษฐกิจ ณ กรุงลอนดอน ในปี พ.ศ. 2503 ผมก็ต้องไปรับราชการ ณ สถานทูตไทยกรุงวอชิงตัน จนถึงปลายปี พ.ศ. 2507 เมื่อผมกลับมา คุณป่วยมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังพร้อม ๆ กับตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยอีกด้วย ต่อมาไม่นานนัก ผมก็ย้ายไปรับราชการที่กรมทางหลวง เมื่อผมย้ายกลับกระทรวงการคลังในตำแหน่งที่ปรึกษากระทรวงการคลังในปี พ.ศ. 2517 ก็ปรากฏว่า คุณป่วยพ้นจากหน้าที่ในกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาที่ผมทำงานค่อนข้างใกล้ชิดกับคุณป่วยมีเวลาเพียงปีเศษเท่านั้น การที่ผมย้ายไปรับราชการในตำแหน่งรองอธิบดีกรมทางหลวงนั้น ก็มีมูลเหตุส่วนหนึ่งมาจากคุณป่วย เพราะในขณะนั้น คุณป่วยเป็นประธานกรรมการวางแผนพัฒนาทางหลวงของประเทศอยู่ แต่ผมจะไม่กล่าวรายละเอียดในที่นี้

ถึงแม้จะมีโอกาสทำงานใกล้ชิดกับคุณป่วยในระยะเวลาสั้นๆ แต่ผมมีความรู้สึกว่าคุณป่วยเป็นผู้บังคับบัญชาที่เข้มงวดไปด้วยพรหวิหาร 4 อันประกอบด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่ไม่เย่อหยิ่งดูถูกผู้อื่นที่มีสติปัญญาน้อยกว่า เป็นผู้ที่มีความหนักแน่นและเยือกเย็นไม่ว่าจะอยู่ในภาวะการณ์ใด ๆ คุณป่วยเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีความจริงใจกับผู้ที่ได้บังคับบัญชาทุกคน ข้าราชการที่มีโอกาสทำงานด้วยจะรู้สึกว่ามีแต่ความร่มเย็นได้รับทั้งวิชาความรู้การช่วยเหลือและการยกย่องในทุก ๆ ด้าน เวลาคุณป่วยจะคุยได้บังคับบัญชาก็จะพูดไปในลักษณะนัย ๆ ทำให้ผู้ถูกคุยไม่

มีความรู้สึกว่าคุณกำลังถูกคุกคาม พร้อม ๆ กันนั้นคุณป๋วยก็จะแนะนำหรือสอนงาน เพื่อไม่ให้เกิดความบกพร่องผิดพลาดอีก

ระหว่างที่ผมรับราชการอยู่ที่กรมทางหลวง ได้มีโอกาสพบปะคุณป๋วยเป็นครั้งคราว ว่างวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ก็นัดเล่นไพ่บริดจ์กันที่บ้านคุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร บ้าง หรือบ้านคุณสว่าง สามโกเศศ หรือบ้านเพื่อนคนอื่น ๆ ทั้งสองคนที่กล่าวมานั้น เป็นเพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกับคุณป๋วยที่อังกฤษ คุณป๋วยเล่นไพ่เก่งเพราะมีความจำดี ใครได้คุณป๋วยเป็น partner มักจะชนะเสมอ เวลาเล่นไพ่ คุณป๋วยจะชวนคุยถึงเรื่องต่าง ๆ อย่างอารมณ์ดี เมื่อคุณป๋วยจะวิจารณ์ผู้ใหญ่หรือนักการเมืองผู้ใด ก็มักจะไปในลักษณะขำขัน และพยายามมองคนในแง่ดีไว้ก่อนเสมอ โดยไม่ได้กล่าววาจาให้ร้ายใครเลย

ตลอดเวลาที่คุณป๋วยรับราชการ ไม่ว่าจะเป็นที่กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือที่สำนักงานงบประมาณ คุณป๋วยจะมุ่งสร้างและพัฒนาคนหนุ่ม ๆ สาว ๆ โดยการให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และสนับสนุนคุณป๋วยมักจะกล่าวเสมอ ๆ ว่าอีกหน่อยพวกคุณป๋วยก็จะพ้นหน้าที่ไปแล้ว พวกคุณก็จะต้องรับภาระช่วยทำงานให้ชาติบ้านเมืองต่อไป การกล่าวเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการมองการณ์ไกลอย่างไม่หลงตัวเอง บรรดาพนักงานในธนาคารแห่งประเทศไทยก็ดี ข้าราชการกระทรวงการคลัง และสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจก็ดี จำนวนไม่น้อยซึ่งในขณะนี้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ เป็นผู้ที่คุณป๋วยเคยให้ความสนับสนุนโดยตรงหรือทางอ้อมมาแล้วทั้งสิ้น

คุณป๋วยเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ๆ บรรดาผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ถึงแม้จะมีความบกพร่อง หรือแม้แต่ขาดสมรรถภาพการทำงานไปบ้างในบางด้าน ถ้าเป็นผู้บังคับบัญชาคนอื่นอาจเลิกใช้แน่ แต่คุณป๋วยจะพยายามใช้ประโยชน์บุคคลเหล่านี้ ในทางหนึ่งทางใดตามที่บุคคลนั้น ๆ จะทำประโยชน์ได้คุณป๋วยจะแนะนำและพูดจาให้กำลังใจแก่บุคคลดังกล่าว ด้วยความอดทนและด้วยความเข้าใจในปัญหาของแต่ละคน ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านี้ บังเกิดความกระตือรือร้นขึ้นมาได้อย่างประหลาด เมื่อพูดถึงความกระตือรือร้นในการทำงานแล้ว ผมเชื่อว่าผู้ที่เคยทำงานกับคุณป๋วย คงจะเห็นพ้องกับผมว่า คุณป๋วยมีความสามารถพิเศษ ทำให้ผู้ที่อยู่รอบตัวบังเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงาน โดยที่มิจุดมุ่งหมายแน่วแน่ที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ

คุณป๋วยมีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาชีวิตหรือปัญหาเกี่ยวกับงานผู้ใดก็ตาม เมื่อได้พบพูดคุยถึงปัญหาของตนกับคุณป๋วยแล้ว จะรู้สึกโล่งใจคล้ายกับว่า ตนสามารถแก้ปัญหาไป ได้กว่าครึ่งแล้ว ใครมีทุกข์มีร้อนอะไร เมื่อมาพบคุณป๋วยก็มักจะไม่ผิดหวัง ทั้ง ๆ ที่ฐานะของคุณป๋วยมิใช่ว่าจะดีมากมายนัก เพราะมีรายได้เฉพาะเงินเดือนเท่านั้น ครั้งสุดท้ายที่คุณป๋วยชวนผมไปบ้านที่ซอยอารี เพื่อเล่นไพ่บริดจ์กันหลังอาหารเย็น มี ดร.วิระพงษ์ งามานุกูร อยู่ด้วย บ้านชั้นเดียวหลังเก่า ๆ ของคุณป๋วยมีเก้าอี้หวายเก่า ๆ อยู่ชุดหนึ่ง สิ่งที่พอจะมีค่าอยู่บ้าง มีอยู่เพียงชิ้นเดียวคือนาฬิกาตั้งโต๊ะ ซึ่งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยได้มอบให้คุณป๋วยในวันที่พ้นจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

บุคคลผู้รู้จักแต่คำว่าให้ และไม่เคยขออะไรจากใครแม้ในขณะนี้

ตลอดชีวิตการทำงานของคุณป๊วย ได้ใช้สติปัญญาความสามารถกว่าสามสิบปีในการแก้ปัญหา เศรษฐกิจการเงินของประเทศชาติ ให้ผ่านวิกฤตการณ์และมรสุมต่าง ๆ หลายครั้ง ได้ให้ความรู้เป็นวิทยาทาน แก่นักศึกษาจำนวนมากมาย ได้เป็นผู้ริเริ่มโครงการพัฒนาชนบท ซึ่งช่วยชาวไร่ชาวนาที่ยากจนให้มี ชีวิต และความเป็นอยู่ดีขึ้นได้ให้ความสุข ความสบายใจผู้ที่คบหากัน ด้วยการพูดคุยที่สนุกสนานและมีกัน ธารได้ให้ทรัพย์สินที่หามาได้เจือจานแก่บุคคลที่ต้องการความอนุเคราะห์ หลาย ๆ สิ่งที่คุณป๊วยได้กระทำ บังเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและประเทศอย่างมากมาย แต่ไม่เป็นที่ทราบกันแพร่ หลาย เพราะคุณป๊วยมิได้ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อหาชื่อเสียงและประโยชน์ ใ้ตน เปรียบเสมือนคนที่ปิดทองหลังพระอยู่ตลอดเวลา บุคคลเช่นนี้หาได้ยากนักในสังคมที่ มนุษย์เต็มไปด้วยกิเลสและความทะยานอยาก

By ๖:๐๐ มท.